

سازمان و وظایف پلیس آگاهی

مؤلف

حسین طالبیان

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی امین

دانشگاه علوم انتظامی امین

۱۳۹۷

انتشارات دانشگاه

علوم انتظامی امین

سازمان و وظایف پلیس آگاهی

مؤلف: حسین طالبیان

چاپ اول: پائیز ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۸۰۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و طراحی: راه فردا

نشانی: تهران ابتدای بزرگراه شهید خرازی، خیابان شهید جدی اردبیلی، دانشگاه علوم انتظامی امین،

تلفن: ۸۹۳۱۲۹۳

حق مبرکوت: چاپ و انتشار بدون مجوز از ناشر پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه	طالبیان، حسین،
عنوان و نام پدیدآور	سازمان و وظایف پلیس آگاهی / حسین طالبیان.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۱۲ ص.: مصور، رنگ و نمودار.
شابک	۷۸-۶۰۰-۳۶۳-۲۷۲-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
موضوع	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - پلیس آگاهی
موضوع	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - شیخ وظایف
شناسه افزوده	دانشگاه علوم انتظامی امین
شناسه افزوده	Amin Police University
رده‌بندی کنگره	HV۸۲۴۲/۵۶/آ۲ ط۲ ۱۳۹۶:
رده‌بندی دیویی	۲۲۰۹۵۵/۳۶۳:
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۰۷۶۰۱:

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش‌گفتار: پلیس آگاهی در یک نگاه	۱۲
فصل اول: تاریخچه پلیس آگاهی	۱۵
اهداف رفتاری و آموزشی	۱۵
مقدمه	۱۵
تاریخچه پلیس آگاهی	۲۰
پلیس آگاهی در دوره پهلوی اول	۳۳
پلیس آگاهی در دوره پهلوی دوم	۳۹
پلیس آگاهی در دوران پس از انقلاب	۴۴
پلیس آگاهی پس از ادغام	۴۶
خلاصه مبحث	۴۹
چکیده تاریخچه پلیس آگاهی	۵۰
فصل دوم: جایگاه پلیس آگاهی در ناجا	۵۱
اهداف رفتاری و آموزشی	۵۱
مقدمه	۵۱
جایگاه پلیس آگاهی در دوره‌های مختلف	۵۱
مأموریت و وظایف کلی ادارات تابعه معاون تحقیقات و کشف جرایم	۵۹
جایگاه پلیس آگاهی پس از ادغام	۶۳
فصل سوم: ساختار سازمانی ستاد پلیس آگاهی	۶۹
اهداف رفتاری و آموزشی	۶۹
مقدمه	۶۹
ساختار سازمانی ستاد پلیس آگاهی پس از ادغام	۷۰

مأموریت پلیس آگاهی ناجا	۷۷
وظایف کلی پلیس آگاهی ناجا	۷۷
آخرین وضعیت نمودار سازمانی پلیس آگاهی ناجا	۷۸
تابعیت پلیس آگاهی	۸۰
شرح وظایف پلیس آگاهی ناجا	۸۰
مهم‌ترین اهداف و برنامه‌های پلیس آگاهی برای خدمت‌رسانی بهتر به جامعه	۸۱
چالش‌های اساسی پلیس آگاهی در جهت نیل به اهداف	۸۲
سرفصل‌های پیشنهادی پلیس آگاهی ناجا برای سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	۸۴
جرایم مورد رسیدگی در حیطه پلیس آگاهی	۸۴
تعاملات و ارتباط پلیس آگاهی با سایر سازمان‌ها	۱۰۳
فصل چهارم: ساختار سازمانی پلیس آگاهی در مراکز استان‌ها	۱۰۷
اهداف رفتاری و آموزشی	۱۰۷
مقدمه	۱۰۷
تغییرات ساختاری در پلیس آگاهی استان‌ها	۱۰۸
شرح وظایف پلیس آگاهی استان	۱۱۰
آخرین ساختار و سازمان پلیس آگاهی در مراکز استان‌ها	۱۱۱
شرح وظایف پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی استان	۱۱۴
فصل پنجم: ساختار سازمانی پلیس آگاهی در شهرستان‌ها	۱۱۵
اهداف رفتاری و آموزشی	۱۱۵
مقدمه	۱۱۵
تغییرات ساختاری در پلیس آگاهی شهرستان‌ها	۱۱۶
آخرین ساختار و سازمان پلیس آگاهی در شهرستان‌های کشور	۱۲۱
شرح وظایف رئیس پلیس آگاهی ف.ا. شهرستان	۱۲۴
فصل ششم: تشریح وظایف ستاد پلیس آگاهی و رده‌های هم‌تراز	۱۲۵
اهداف رفتاری و آموزشی	۱۲۵
مقدمه	۱۲۵
تشریح وظایف پلیس آگاهی در دوران مختلف	۱۲۶

مأموریت و وظایف کلی اداره آگاهی به عنوان یکی از ادارات تابعه معاون تحقیقات و کشف جرایم	۱۲۸
مأموریت و وظایف کلی اداره تشخیص هویت به عنوان یکی از ادارات تابعه معاون تحقیقات و کشف جرایم	۱۲۹
وظایف کلی اداره آگاهی پس از ادغام	۱۳۰
مأموریت و شرح وظایف معاونت آگاهی	۱۳۱
مأموریت و شرح وظایف پلیس آگاهی ناجا و رده‌های تابعه	۱۳۲
شرح وظایف رده‌های تابعه پلیس آگاهی ناجا	۱۳۴
شرح وظایف ادارات تابعه مرکز تشخیص هویت	۱۴۵
فصل هفتم: تشریح وظایف پلیس آگاهی استان‌ها و شهرستان‌های تابعه	۱۵۷
اهداف رفتاری و آه‌برسی	۱۵۷
مقدمه	۱۵۷
شرح وظایف پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی استان‌ها و رده‌های تابعه	۱۵۷
مأموریت و شرح وظایف پلیس آگاهی فرماندهی انتظامی شهرستان‌ها و رده‌های تابعه	۱۷۱
فصل هشتم: شبکه‌های ارتباطی پلیس آگاهی و نظام گزارش‌دهی آن	۱۸۵
اهداف رفتاری و آموزشی	۱۸۵
مقدمه	۱۸۵
مرکز فرماندهی و کنترل (مرفوک)	۱۸۶
شرح وظایف مرفوک پلیس آگاهی	۱۸۶
سامانه جامع پلیس آگاهی	۱۸۷
نظام گزارش‌دهی در پلیس آگاهی	۱۹۱
فهرست منابع	۲۰۳
پیوست‌ها	۲۰۵
آیین‌نامه ترفیعات افسران شهربانی کل کشور	۲۰۵
آیین‌نامه رسته‌ای افسران، درجه‌داران و افراد شهربانی کشور	۲۱۰

سخن نگارنده

سپاس و ستایش، خدای بی‌همتای که گویندگان را یارای ستایشش نیست، شمارندگان نتوانند بخشندگی‌هایش را شمارند، کوشایان از حوزه‌ی حق‌شناسی‌اش برنیایند، سخن‌سرایان وصفش نتوانند، همت‌های بلند به درگاهش دست نیازند و اندیشه‌های ژرف به گوهر تابناکش پی نبرده و ره نپارند.

توفیق بیش از ربع قرن خدمت در بخش‌های مختلف پلیس آگاهی (عملیات و ستاد)، مرا به این مهم رساند که اگرچه پلیس متصدی حفظ نظم عمومی در یک جامعه‌ی سیاسی است و وظیفه‌ی حفاظت از جان، مال و ناموس مردم را به عهده دارد و اساساً هدف از تشکیل آن طبق ماده‌ی دوم قانون ناجا مصوب ۱۳۶۹/۴/۲۷، استقرار نظم، امنیت و تأمین آسایش عمومی و فردی است؛ اما آنچه دارای ساختار مناسب و وظایف متناسبی نباشد، کارایی و عملکرد مطلوب این سازمان عریض و طویل کادریافته و عملاً تأثیر و نفوذ خود را از دست خواهد داد.

سیر تحولات پلیس در دهه‌ی خوبی روشن می‌سازد که فقدان ساختار غیرحرفه‌ای و گاه اعطاء اختیارات بیش از حد و بی‌ضابطه تعارف و یا نامتناسب در قالب وظایف و مأموریت‌های سازمانی، موجب ایجاد زمینه‌ی پیدایش رفتارهای سرکوبگرانه و اغلب کیفری پلیس شده و متعاقب آن، گسترش بزهکاری و افزایش دست‌انداختن سازمان‌یافته را در پی داشته است؛ به‌همین دلیل تمامی سازمان‌های پلیسی در دنیا، دائماً در حال تلاش برای نیل به الگوی مطلوب هستند و اصطلاحاً به‌سمت نوگرایی و تعالی حرکت می‌کنند. مسأله‌ی تغییرات سازمانی پلیس در طول سال‌های گذشته، تأثیرات بسیاری بر ساختار و عملکرد محلی‌های تحت مدیریت آن گذاشته و پلیس آگاهی نیز از این قاعده مستثنا نبوده است؛ همچنانکه در دوره‌ای از تاریخ، به‌عنوان اداره‌ی تأمینات شناخته می‌شد و در حال حاضر در قالب پلیس تخصصی فعالیت می‌کند و دارای ساختار و وظایفی بسیار فراتر از گذشته است. بر این اساس، در این کتاب به تشریح ساختار پلیس آگاهی در دوره‌های مختلف و وظایف آن پرداخته شده است.

اکنون که به لطف خداوند مهربان این توفیق حاصل شد، بر خود لازم می‌دانم از تمامی عزیزان پاور، تقدیر و تشکر کرده و امید آن دارم که پیشکسوتان، اساتید و همکاران گرامی با پیشنهادها و نظرات سازنده‌ی خود، حقیر را در راستای نیل به تعالی مقصود یاری نمایند.